

18.10.2017

Eduskunnan lakivaliokunta
LaV@eduskunta.fi

Viite: HE 103/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sakoa ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

EDUSKUNNAN LAKIVALIOKUNNAN ASiantuntijalausuntopyyntö

Lausuntopyyntö

Eduskunnan lakivaliokunnan pyyntö Sisä-Suomen poliisilaitoksen asiantuntijan kuulemiseksi perjantaina 20.10.2017 klo 09:15 ja kirjallisen lausunnon antamiseksi Hallituksen esitykseen HE 103/2017 vp eduskunnalle laeiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain ja ajokorttilain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi.

Lausunto

Sisä-Suomen poliisilaitos on tutustunut hallituksen esitykseen ja ei ota lausunnossaan kantaa esimerkiksi tuomiovallan käyttöä koskevaan perustuslailliseen sääntelyyn vaan toteaa, että asiaa on esityksen mukaisesti perusteellisesti arvioitu ja ehdotettu toimivallan muutos olisi perusoikeuksien osalta mahdollinen. Yleisesti voidaan todeta, että hallituksen esityksessä ehdotetut muutokset ovat kannatettavia.

Lakiesityksessä poliisin kannalta keskeisimmät ja merkittävimmät uudistukset ovat seuraavat:

Sakkomenettelyssä voitaisiin käsitellä vain yksinkertaisia ja selviä asioita ja menettelytavat muutoksenhakumahdollisuuksiin olisivat samalla tavoin myös yksinkertaisia ja selkeitä. Uudistus on tältä osin hyvä ja selkeyttää sakkomenettelyn soveltamisalaa.

Sakkomenettelyn piiriin on siirtymässä uutena asiana rattijuopumukset, jotka voitaisiin käsitellä sakkomenettelyssä edellyttäen, että asia olisi rikoksena yksinkertainen ja selvä. Tältä osin sakkomenettelyn soveltamisala vain laajenisi, koska sakkomenettelyn perusteet ja käyttö sinällään ovat poliisille jo entuudestaan tuttuja. Soveltamisalan laajentamisen yhteydessä tulisi kiinnittää erityistä huomiota siihen, että seuraamusten määrittely olisi yhdenmukainen, kysymyksenä että onko se tälläkään hetkellä yhdenmukaista? Vaikkakin syyttäjällä on sakkomenettelylain mukainen toimivalta ratkaista sakkovaatimus vaatimuksen mukaisena, koventaa tai lieventää rangaistusta, selkeä valtakunnallinen ohjeistus tämän varmistaisi. Ohjeistus voisi olla samanlainen kuin miten Poliisihallitus on antanut yhtenäistämisohjeen toistuviin liikenne rikkomuksiin tai vakavaan piittaamattomuuteen liittyvissä ajokieltoseuraamuksissa. Yhtenäistämisohjeen mahdollistava toimi-

valtanormi on sisällytettävä kyseiseen lakiin tai huolehdittava, ettei se sieltä poistu, muutoin ajokieltopäätöksiä tehtäessä ei voida toimivaltasäädöksen lisäksi perusteena käyttää asiassa annettavaa yhtenäistämishojetta; esimerkkinä ampuma-aselaki, josta kyseinen toimivaltasäännös puuttuu.

Ajokorttilakiin ehdotetaan muutosta siten, että kaikki ajokiellot käsittelee jatkossa poliisi. Ajokieltoon määräämiset ovat poliisille normaalia toimintaa jo ennestään ja soveltamisalan laajentaminen ei merkittävästi edellyttäisi uutta osaamista. Harkintavaltaa on jo nyt runsaasti poliisin lupahallinnolla mm. ajokieltoihin ja aselupien myöntämiseen liittyvissä asioissa. Asialla on myös puolensa, että sama viranomaiskäsittelee mahdollisimman kattavasti kaikki ajokiellot, mutta toisaalta asian, johon liittyy rikosoikeudellinen seuraamus ja ajokielto, olisi perusteet käsitellä seuraamukset samalla kertaa ja samassa viranomaisessa. Näiden asioiden eriyttämisen kokonaisvaikutuksia puolesta ja vastaan tulisi siten kriittisesti arvioida. Ainakin rikosoikeudellisiin periaatteisiin kuuluu käsitellä rikosasiat yhdessä, samaa periaatetta todella laajasti tulkiten, miksei myös tuomioistuimessa käsiteltävän rikosasian yhteydessä annettavaa ajokieltoseuraamusta.

Ajokieltoasioissa annettavien päätösten todisteellinen tiedoksi antaminen on osoittautunut todella haasteelliseksi. Erittäin hyvänä ja odotettuna uudistuksena olisi pidettävä sitä, että ajokieltopäätöksen voisi antaa tiedoksi ns. tavanomaisena tiedoksiantona eli kirjeellä, miksei myös viranomaiselle ilmoitettu sähköpostiosoite tulisi kysymykseen. Tämä sama tiedoksiantotapa tulisi laajentaa koskemaan kaikkia muitakin poliisin määräämiä ajokieltoja. Tämä osaltaan yksinkertaistaisi ja yhdenmukaistaisi tiedoksi antamisen kaikkien ajokieltopäätösten osalta samanlaiseksi.

Hallituksen esityksen mukaan ajokieltoasioiden käsittelyä varten tulee olla asianmukaiset tietojärjestelmät eri viranomaisten, lähinnä tuomioistuinten ja poliisin, väliseen tiedonvaihtoon ja siirtymiseen sekä että tieto siirtyy viivettä. Tällä hetkellä tieto vaihtuu virkasähköpostien ja perinteisesti postin välityksellä.

Uudistuksen edellyttämä resurssitarve on myös tarkoin selvitettävä. Poliisihallituksen näkemys 30 henkilötyövuoden lisäresurssista on varmasti suuruudeltaan oikean suuntainen.

Ylikomisario

Pasi Back